

Šance na lepší život pro nechtěné

Lenka Procházková si do přechodné péče bere **odložené děti** s vývojovými vadami.

Teta Léňa Lenka Procházková věří, že o nedonošená dvojčátka brzy budou mít zájem noví rodiče. Na fotce mají miminka rozmazanou tvář, protože jejich první rodiče k focení nedali souhlas. 2x foto: Michal Růžička, MAFRA

Dominika Hromková
reportérka MF DNES

Dvojčátka se měla narodit minulý týden, na světě jsou už dva měsíce. Jejich matka o ně zájem neměla. Nejspíše by děti skončily v kojeneckém ústavu, kdyby se jich neujala Lenka Procházková z Veltrus nedaleko Prahy - přechodná pěstounka, pro kterou jsou dvojčata dvanáctým a třináctým dítětem, o něž se stará do doby, než jim úřady najdou novou rodinu.

V Česku je přes sedm stovek přechodných pěstounů. Těch ochotných si vzít nedonošená miminka nebo děti s nějakou vývojovou vadou je podstatně méně. Lenka Procházková se na péči o takové děti specializuje. „Ty děti mohou prosperovat, mají šanci na normální život. I nemocné děti mají nárok na normální rodinu. Vlastně ty ji potřebují ještě víc,“ říká žena z Veltrus.

Na stěně v kuchyni má vystavené fotografie všech dětí, kterým po určité době dělala náhradní maminku. Nejsilnější vzpomínku má na chlapečka se stomií (vývod), s nímž trávila celé dny v nemocnici na jednotce intenzivní péče. „Užil si spoustu bolesti, ale dával to statečně i díky tomu, že tam měl někoho, kdo tam s ním mohl být. Místo rodičů u sebe alespoň měl mě jako pěstounku. Doktoři pak chlapečka velmi chválili a i říkali, že kdyby byl v ústavu, tak na tom nebude tak dobře,“ vzpomíná Procházková.

Přechodnou pěstounku dělá sedmým rokem. Moc se nevyspí, „její“ děti jsou často od drogové závislosti matek a mívají novorozenecký abstinční syndrom - hodně pláčou a jsou k nezastavení. Klepou se, zvracejí. Výjimkou nejsou ani zástavy dechu, kvůli kterým musejí mít pořád monitor. Několikrát do týdne s nimi jezdí k doktorům do třicet kilometrů vzdáleného hlavního města.

Monitory dechu dvojčátkům musela koupit, stejně jako musela pořídit další kočárek, autosedačku a postýlku. Přechodné pěstounství je pro ni práce na plný úvazek. Jen s tím rozdílem, že ji dělá čtyřicet hodin sedm dní v týdnu. Nárok na dovolenou má až v momentě, kdy dítě předá novým rodičům. Většinou je to okolo čtyř až šesti týdnů, každý kraj si délku volna pro pěstouny mezi dětmi stanovuje sám.

Procházková dostává od státu čistou měsíční odměnu 16 tisíc korun plus necelých pět tisíc na úhradu potřeb miminek. „To je můj plat, ze kterého bych se měla uživit. Naštěstí máme rodinnou firmu, takže to tolik nemusím řešit. Spousta pěstounů ale přerušuje, protože se z té částky prostě uživit nedá,“ popisuje.

Netrpělivě proto čeká, zda Sněmovna ještě do říjnových voleb schválí zákon navýšující odměnu pěstounů. Ta je od roku 2013 stejná, náklady se přitom zvýšily. Podle návrhu ministerstva práce by se jim plat měl zvednout o dva tisíce na 22 tisíc hrubého. Ministryně

Nechtěné děti K Procházkovým se dostávají odložené děti i z bohatších rodin, vůbec nejde jen o sociálně slabé.

Přechodní pěstouni

● Přechodná pěstounská péče se v Česku zavedla v roce 2006. Fakticky ale kvůli složité právní úpravě začala fungovat až v roce 2013. V tomto roce o ni projevilo zájem 33 lidí. Od té doby počty přechodných pěstounů rostly až do roku 2017, kdy ministerstvo práce evidovalo rekordních 900 pěstounů. Ke konci roku 2020 jejich počet klesl na 732.

● Přechodní pěstouni by se měli starat o děti, aby nekončily v kojeneckých ústavech. Ve Sněmovně je hned několik návrhů na jejich zrušení, nejbližší schválení je ten od poslance Aleše Juchelky.

Jana Maláčová (ČSSD) původně navrhovala 27 tisíc, nedohodla se však s ministerstvem financí. Poslanec za ANO Aleš Juchelka chce odměnu zvýšit až na 2,2násobek minimální mzdy (33 440 korun).

Ruku v ruce s tím jde další Juchelkův návrh na zrušení kojeneckých ústavů. Česko je jednou z posledních zemí, kde ještě fungují. Zakázána jsou i třeba v Rumunsku. Organizace, které se tím zabývají, upozorňují, že pro menší děti jakákoliv ústavní péče vhodná není a navíc podpora pěstounů místo ústavů je i pro stát výhodnější. Organizace Lumos spočítala, že roční náklady na péči o dítě v kojeneckém ústavu činí 892 tisíc korun, umístění do

přechodné pěstounské péče vyjde o polovinu levněji.

Novela zakazující kojenecké ústavy je nejbližší schválení, co kdy byla. Čeká ve třetím čtení ve Sněmovně, poslanci její schvalování ale pořád oddalují.

Do ústavu bych děti nepředala

Přechodným pěstounem nemůže být úplně každý. Vhodná je rodina, která už má své děti odrostlejší, aby ty biologické nového sourozence přijaly a nehrozilo, že si k němu vytvoří takovou citovou vazbu, že se ho nebudou chtít vzdát.

Lenka Procházková už má obě vlastní děti dospělé. Její dcera se před týdnem vdala, přitom v sedmadvacátém týdnu těhotenství Lence doktoři oznámili, že by ji kvůli vývojové vadě měla potratit. „S manželem jsme se tehdy dohodli, že když to naše dcera zvládne, nějak to vrátíme. Napřed jsme chtěli osvojit odložené dítě, ale osvojitelů je hodně a dětí vhodných pro osvojení málo. Pak jsme uvažovali o dlouhodobém pěstounství. V té době se začalo se mluvit o přechodné péči. To se nám zalíbilo,“ vysvětluje svoji motivaci, proč se s rodinou nechala proškolit a zapsat na seznam přechodných pěstounů.

Pěstoun by dítě měl u sebe mít do jednoho roku. Ona nejdéle vychovávala děťátko 16 měsíců, nejkratší dobu sedm týdnů. Přechodní pěstouni jsou od toho, aby se o dítě postarali, dokud se nenajde někdo, kdo by si dítě osvojil, vzal do dlouhodobého pěstounství, nebo pokud si jeho biologická rodina nevy-

řeší své problémy tak, aby se do ní dítě mohlo vrátit. Od Procházkových šly všechny děti k novým rodičům. S výjimkou toho, o které se starala pouhých sedm týdnů. O tom jediném dnes nic neví.

S ostatními je pořád v kontaktu. S novými rodiči „tetu Léňu“ pravidelně navštěvují, jezdí k ní na narozeniny, na Vánoce, některé u ní zůstávají na prázdniny. Ačkoli každé z dětí u ní bylo v jinou dobu, mezi

Naštěstí máme firmu, takže to nemusím tolik řešit. Ale spousta pěstounů přerušuje, protože se z té částky prostě uživit nedá.

sebou se považují tak trochu za sourozence.

Procházkové se ještě nestalo, že by pro ni bylo obzvláště těžké je předat do výchovy někomu jinému. Naopak je ráda, že jim mohla pomoci dát šanci na lepší budoucnost. „Když by ale hrozilo, že bych musela dítě předat do ústavu, to bych asi nedokázala, to bych si ho zřejmě nechala. Nikdy se nám to ale nestalo,“ dodává.